

2020

EUSRAT

műhelytanulmányok



2020

EUSTRAT

műhelytanulmányok



LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Bagi Nikoletta Dóra
Pató Viktória Lilla
Schmidt Laura
Tóth Bettina

Lektor:

Dr. Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerkesztők: Bujdosó Hajnalka, Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Tördelőszerkesztő: Stubnya Tibor

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	6
---------------------------------	---

Biztonság- és védelempolitika

Tárnok Balázs

A Bizottság bemutatta a migrációs paktum új tervezetét – továbbra is a migráció menedzselése és nem annak megállítása a cél	12
---	----

Miszlivetz Áron James

Elnöki ügyek: transzatlanti partner vagy védelmi szövetséges?	19
---	----

Demokrácia és jogállamiság

Navracsics Tibor

Demokrácia és járvány	23
-----------------------	----

Gát Ákos Bence

Az Európai Unió és a jogállamiság: az elmúlt évtized trendje	28
--	----

Petri Bernadett

Münchhausen báró a mocsárban – Az Európai Parlament áprilisi távolsági plenáris ülése a koronavírus elleni küzdelemről	37
--	----

Pató Viktória Lilla

EYE 2020 – az Európai Ifjúsági Rendezvény és a részvételi demokrácia	44
--	----

Navracsics Tibor

Beszéd az Európai Unió állapotáról	51
------------------------------------	----

Kalas Vivien

Közérdek vagy önérdék? – Az Európai Parlament választási reformról szóló javaslata	54
--	----

Digitalizáció, innováció és tudományfejlesztés

Pató Viktória Lilla

Nemek közötti egyenlőtlenség a digitális térben, a Digital Gender Gap	58
---	----

Pató Viktória Lilla

Újabb mérföldkőhöz érkezett az Európai Bizottság a Digitális Európa felé vezető úton	63
--	----

Gazdaság és pénzügy

Máthé Réka Zsuzsánna

Skizofrén csiga a nyeregben?	69
------------------------------	----

<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
A német nemzeti érdekek összeütközése a lopakodó föderalizmussal		74
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
Mire lesz több és mire kevesebb pénz?		78
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
Felértékelődött a régiók szerepe		82
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
K mint katasztrófa?		85
<i>Kalas Vivien</i>		
Bizottsági jelentés egy erősebb Európáért		88
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
Szegény Európa egyre szegényebb		92
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i>		
Csőbörből vödörbe: krízisből válságba?		96
<i>Petri Bernadett</i>		
Lehetetlenre nem szabad vállalkozni – uniós zöldpolitikai célok és a kisvállalkozások jövője		99

Kisebbségpolitika

<i>Varga Csilla</i>		
Megemlékezés vagy ünneplés? – Trianon a szomszédainknál		105

Oktatás és kultúra

<i>Kalas Vivien</i>		
Tanulmányi mobilitás: tovább nő a különbség Kelet- és Nyugat-Európa között?		109
<i>Kalas Vivien</i>		
Az európai oktatáspolitikai új irányvonalai		113
<i>Kalas Vivien</i>		
A tagállamok oktatási és képzési eredményei a 2020-as célok tükrében		117

Szomszédságpolitika

<i>Miszlivetz Áron James</i>		
Zágrábtól Záhgrábig: Csúcson a Nyugat-Balkán?		121

Uniós intézmények

<i>Petri Bernadett</i>		
Képviselői immunitás az Európai Parlamentben – A mentelmi jog alkalmazásának aktualitásai		124

<i>Petri Bernadett</i>	Érzékcslódás vagy integrációra mért ütés – miről is szól tulajdonképpen a Német Szövetségi Alkotmánybíróság döntése?	134
<i>Petri Bernadett</i>	Luxemburg kontra Strasbourg – jogértelmezési bizonytalanságok a tranzitóna vitában	144
<i>Petri Bernadett</i>	Ockham borotvája a Jogi Bizottságban – az új biztosjelöltek összeférhetlenségi vizsgálata	158
<i>Petri Bernadett</i>	Az Európai Parlament és a kiéheztetés politikája – néhány gondolat Katarina Barley nyilatkozatának margójára	164
<i>Petri Bernadett</i>	Időközi alelnökválasztás az Európai Parlamentben és a D'Hondt-rendszer aktualitásai	171
<i>Petri Bernadett</i>	Az Európai Unió 2020-ban V. – Az Európai Parlament	177

V4

<i>Tárnok Balázs</i>	Milyen hatással lesz az új szlovák kormány a V4-es együttműködésre?	186
----------------------	---	-----

English studies

<i>Áron James Miszlivetz</i>	Reimagining European Enlargement: A New Way Forward?	192
<i>Balázs Tárnok</i>	Impact of the Coronavirus on ECI Procedures – Will the Commission Extend Deadlines?	195
<i>Áron James Miszlivetz</i>	External Remedy for a Pandemic: Supporting the Eastern Partnership	201
<i>Áron James Miszlivetz</i>	Macro-financial Assistance in Challenging Times: The EU in Ukraine	205
<i>Balázs Tárnok</i>	Slovakia Still Applying the Beneš Decrees – Principle of Collective Guilt in the European Union	210
<i>Áron James Miszlivetz</i>	Western Balkans at the Door: The New Enlargement Package	217

Szerzők rövid szakmai életrajza

folytatta, a képzés keretein belül ösztöndíjjal tanult a prágai Károly Egyetemen. Doktori tanulmányaival egy időben ösztöndíjasként tanult a College of Europe mesterképzésén, ahol európai politikatudomány és közigazgatás szakon végzett. Felsőfokú tanulmányait román, német, angol és francia nyelveken végezte.

Tudományos tevékenysége során országos kutatói pályázatot nyert 2014-ben, amelynek szakmai felügyelője a Magyar Tudományos Akadémia volt, valamint 2017-ben az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíjpályázatán nyert doktorjelölt kategóriában. Számos nemzetközi konferencián adott elő, és több hazai és nemzetközileg is jegyzett folyóiratban megjelent publikációja van. Oktatott a Budapesti Corvinus Egyetemen és a Nemzeti Közszoigalati Egyetemen.

Kutatóként dolgozott az NKE Amerika Tanulmányok Kutatóintézetben, munkáját 2020-tól az Európa Stratégia Kutatóintézetben (Eustrat) folytatja. Itt elsősorban a gazdasági és pénzügyi, valamint kohéziós politikákkal foglalkozik, de a szakterületei közé tartozik a szociális politikák, a nyilvános diplomácia, az európai és amerikai identitás, a társadalmi mozgalmak, valamint a társadalmi tőke is.

Miszlivetz Áron James 2012–2015 között a leideni egyetem nemzetközi tanulmányok (BA) hallgatója, majd 2018-ban a bruges-i College of Europe, Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia szakirány ösztöndíjas mesterhallgatója. Diplomamunkáját az EU antikorrupciós tevékenységéről írta az ukrán védelmi szektorban, amely során elnyerte a legjobb antikorrupciós témájú szakdolgozat díját. 2018-tól az Európai Unió Ügyekért Felelős Államtitkárság főosztályvezető-helyetteseként, jelenleg a kabinetben segíti a magyar EU-s szakpolitikák koordinációját. 2020 márciusától a Nemzeti Közszoigalati Egyetem Európa Stratégia Kutatóintézet kutatója. 2021 márciusától az Európai Bizottság Szomszédsságpolitika és Bővítés Főigazgatóságán kiküldött nemzeti szakértőként segíti a Bizottság munkáját.

Kutatási témái: EU-s szomszédsságpolitika, Keleti Partnerség, Nyugat-Balkán, EU-s biztonság- és védelempolitika, EU–NATO-kapcsolatok.

Dr. Navracsics Tibor 1990-ben szerzett diplomát az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. 1999-ben doktorált az ELTE ÁJK-n politikatudományból. 2006-tól 2014-ig a Fidesz országgyűlési képviselője és frakcióvezetője volt. 2010 és 2014 között közigazgatási és igazságügyi miniszteri és miniszterelnök-helyettesi pozíció

Áron James Miszlivetz

External Remedy for a Pandemic: Supporting the Eastern Partnership

While the EU still grapples with the effects of the pandemic, its immediate neighbourhood faces even more challenging times. The countries with less developed economies are facing hybrid challenges such as disinformation coupled with social tensions, border conflicts and integration issues. The remnants of the past are still looming in the form of the political landscape in Belarus and Nagorno-Karabakh, the issues of Abkhazia and South Ossetia, the situation in Transnistria or the ongoing war in the Donbass region with the illegal annexation of Crimea. As post-independence conflicts weigh in on the Eastern Partnership countries, the coronavirus crisis further challenges the socio-economic resilience of these countries. How can the EU's response help its direct neighbourhood?

A horizontal outlook towards the Eastern Partnership

The EU's financial efforts to counter the economic fallback due to the global spread of the coronavirus (Covid-19) has not only been part of the internal dimension of policy action, but also shows the need to act externally supporting different countries and regions. While the EU is the largest donor of international aid¹ in the world, its efforts go beyond supporting grand projects. Beyond a global outreach, supporting micro and macro regions along with local communities constitutes one of its main strengths. So far, the Eastern Partnership received €80 million for immediate needs and up to €883 million to support social and economic recovery. On a regional level €30 million is directed towards the healthcare sector procuring important supplies of masks, ventilators and testing kits, while vulnerable groups can apply for grants of up to €11.3 million. Going deeper into the macro and micro community level, the

¹ European Commission: *Recipients, processes, and results of EU international aid.*

Eastern Partnership Solidarity Program² extends its scope to target the most vulnerable social groups. Out of all countries, Ukraine receives the highest amount of funds, (€190 million) due to the fact that it is still involved in hybrid warfare with Russia, countering disinformation together with the EU's East Stratcom Task Force and considering it is the largest country in the group. While Armenia, Azerbaijan Belarus and Georgia tested for cases by the end of February, Ukraine and Moldova was one week late in identifying its first cases; however, Ukraine enacted very strict measures after it identified its first cases.³ Nevertheless, the Cabinet of Ministers of Ukraine set up an informative English website with information on restrictions, stating that tests have been introduced in all of its administrative regions.

Regional support for more resilient communities

On the 30th of March Commissioner for Neighbourhood and Enlargement Várhelyi issued a statement in which he addressed both short- and long-term support for the six countries, with a special focus on vulnerable groups. Next to the ongoing macro financial assistance, the European Fund for Sustainable Development (EFSD)⁴ moves €500 million in liquidity for financing trade, capital investment as well as moratoria on debt. Furthermore, the EU's Technical Assistance and Information Exchange (TAIEX)⁵ remains an important tool for public administrations. This allows EU member states to provide on-site expertise, assessing emergency preparedness response and sharing best practices with their Eastern partners. These instruments only have meaning where trust is built between state actors involving non- governmental organisations and civil society. When fake news and disinformation is being spread more rapidly than the novel coronavirus, which creates not only a permanent feeling of mistrust and fear, but also hinders tangible help, where it is needed the most. Therefore, the European External Action Service is constantly monitoring

² See more: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/coronavirus_support_eap.pdf

³ *Coronavirus in the Eastern Partnership states (updates)*. New Eastern Europe, 16 March 2020.

⁴ The European Fund for Sustainable Development (EFSD) is one of the EU financial instruments that promote a pro-active development aid policy. See more: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637893/EPRS_BRI\(2019\)637893_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637893/EPRS_BRI(2019)637893_EN.pdf)

⁵ TAIEX is the Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission. See more: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/tenders/taix_en

External Remedy for a Pandemic: Supporting the Eastern Partnership

the cyberspace⁶ to counter the diverse disinformation strategies. The EU has long-time experience in providing support for the member states through its initiatives. The European Commission's new proposal, the Coronavirus Response Investment Initiative⁷ (CRII) and its extended version (CRII+) have been established. Governments can reach out to regional and local authorities to assess their needs in a joint effort in using targeted assistance. While the internal dimension of intergovernmental coordination is not perfect – since all member states work in different environments – it has decades of experience to learn from. Nonetheless, the external dimension of intergovernmental cooperation involves more uncertainty. The EU's assistance is similar to what it can offer its Eastern Partnership members in addressing extreme flexibility in cohesion spending, supporting healthcare and short-time work schemes as well as boosting capital funds for SMEs. For example, within the CRII+ EU co-financing rates can go up to 100% for relevant operational programs and investments.

While the final numbers for the Multiannual Financial Framework (MFF) have not been set into stone, the current situation can enable EU legislators and member states to create a bigger budget⁸ as the Budget for an Ambitious Europe Group or the European Parliament have proposed overall increasing much needed competitiveness. A new financial policy will affect not only member states spending, but also create new opportunities⁹ for the EU's neighbourhood through the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI).

Financial opportunities and complex challenges

While there is financial willingness to provide extended support for the Eastern Partnership countries, the coronavirus is additional to existing challenges they need to face. Giving the example of Ukraine which is still involved in a “frozen” conflict with Russia on its eastern front. Providing humanitarian assistance in an area of conflict which was already difficult, becomes much

⁶ *EEAS Special Report: Disinformation on the Coronavirus – Short Assessment of the Information Environment*. Euvsdinfo, 19 March 2020.

⁷ European Commission: *Cohesion policy action against coronavirus*.

⁸ European Commission: *EU budget 2020*.

⁹ European Commission: *European Commission welcomes the endorsement of the new €79.5 billion NDICI- Global Europe instrument to support EU's external action*. March 2021.

harder as restrictive measures are put in place by countries around the world. As the six eastern partners grapple with conflicts of the past weighing upon them, the coronavirus changes the dynamic relations between countries. Focus is now directed towards an invisible and unknown enemy, which should increase interest towards creating resilient financing opportunities to strengthen economies and local entrepreneurship. The main question will be, how the current crisis will shape the EU's need for strategic autonomy with increasing global interdependence vis-à-vis its neighbourhood and the wider world. Europe and other continents are currently involved in a learning-by-doing process, from which hopefully the EU will take account of its strengths and weaknesses and redefine its relations in a sustainable way. This also means providing increased expertise and flexible financial support for its neighbourhood. These new, challenging times show increased responsibility for one another, but also offer unprecedented opportunities for flexibility for social transformation, which the EU must use for the benefit of itself and its surrounding partners, otherwise it will not be able to compete with other more aspiring powers.

01 May 2020

References

- Coronavirus in the Eastern Partnership states (updates)*. New Eastern Europe, 16 March 2020. Online: <https://neweasterneurope.eu/2020/03/16/coronavirus-in-the-eastern-partnership-states/>
- EEAS Special Report: Disinformation on the Coronavirus – Short Assessment of the Information Environment*. Euvdisinfo, 19 March 2020. Online: <https://euvdisinfo.eu/eeas-special-report-disinformation-on-the-coronavirus-short-assessment-of-the-information-environment/>
- European Commission: *Cohesion policy action against coronavirus*. Online: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/coronavirus-response/
- European Commission: *EU budget 2020*. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_4041
- European Commission: *European Commission welcomes the endorsement of the new €79.5 billion NDICI-Global Europe instrument to support EU's external action*. March 2021. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1267
- European Commission: *Recipients, processes, and results of EU international aid*. Online: https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/human-rights-non-eu-countries/recipients-and-results-eu-aid_en

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel, kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédság- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánljuk az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyzes bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defense policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighborhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.